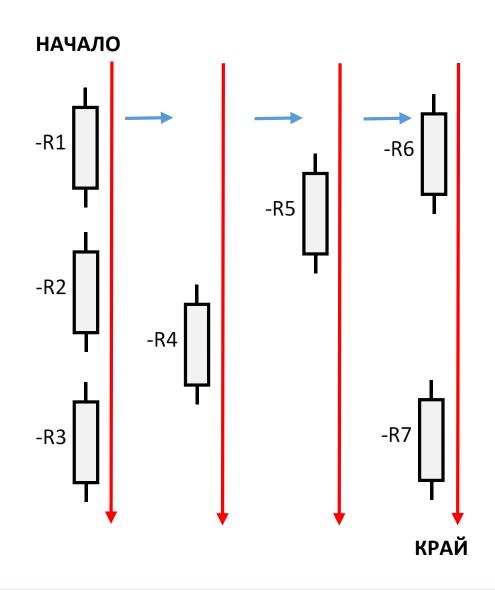

ПРИНЦИПНИ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ СХЕМИ

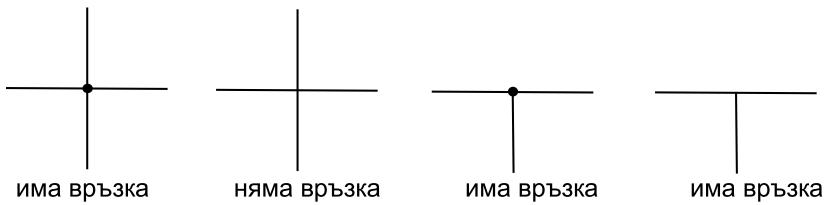
Принципните електрически схеми съдържат всички съставни части на изделието и връзките между тях. Съставните елементи се изобразяват чрез условни графични означения (УГО), които могат да се завъртат на ъгли кратни на 90° (като изключение те могат да се завъртат на ъгли кратни на 45°, но само ако така се опростява разчитането на схемата.

Над или вляво от УГО се поставя съответното условно буквено-цифрово означение (УБО), като за всеки елемент има стандартизиран буквен знак, например: за съпротивление – "R", за кондензатор - "С" и т.н. Пред буквения знак се поставя "-" – за означение на съставна част. След буквения знак се поставя цифра, съответстваща на номера на елемента от даден вид (елементите от един вид се номерират с поредни номера, например: -R1, -R2, -R3 ... За всеки един вид елемент номерата се определят като се започне от горния ляв ъгъл на схемата и се задават последователни номера, движейки се надолу по съответната "колона" на схемата. След достигане на долния край се преместваме надясно и номерата се определят пак с движение отгоре-надолу и така до достигане на края на схемата.

УГО се свързват чрез линии, които като правило следва да са хоризонтални и вертикални, но по изключение може да се използват и наклонени линии. При наличие на пресичащи се линии на мястото на връзката се поставя точка, а в случай че е ясно наличието на връзка такава може да не се поставя.

Като правило линиите, с които се изпълняват УГО и линиите за връзка са тънки непрекъснати линии. Може ,обаче, да се разграничат отделни вериги чрез различна дебелина на линиите.

Някои класове обекти и техните означения са дадени в таблицата по-долу:

Признак	УБО	Елемент -	УГО - за
		пример	примера
Две или повече предназначения	Α	Тактилен екран	
Преобразуване на една входна променлива в сигнал за понататъшна обработка	В	Микрофон	
Съхраняване на материя,	С	Кондензатор:	
енергия или информация		Общо означение	
		Електролитен	
		С променлив капацитет	
Запазено за бъдеща стандартизация	D		
Осигуряване на лъчиста или	E	Лампа с	$\Diamond$
топлинна енергия		нажежаема жичка	
Представяне на информация	Р	Високоговорител	

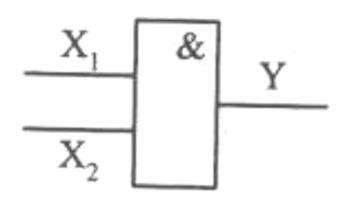
Някои класове обекти и техните означения са дадени в таблицата по-долу:

Признак	УБО	Елемент -	УГО - за
		пример	примера
Обработване на сигнали или информация	K	Транзистор	NPN или PNP или или

- https://www.electronicsforu.com/technology-trends/learn-electronics/electronics-and-electrical-symbols
- https://dlb.sa.edu.au/rehsmoodle/file.php/466/kpsec.freeuk.com/symbol. htm
- https://components101.com/articles/electronics-components-and-theirsymbols

Схема И

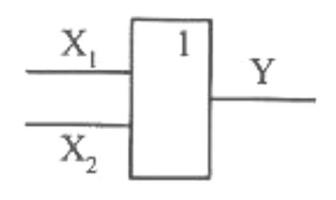
$$Y=X_1.X_2$$

X ₁	X 2	Υ
0	0	0
1	0	0
0	1	0
1	1	1

Схема ИЛИ

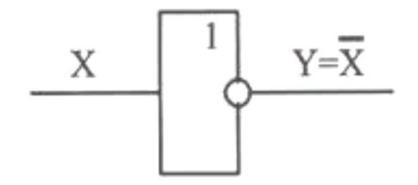
$$Y=X_1+X_2$$

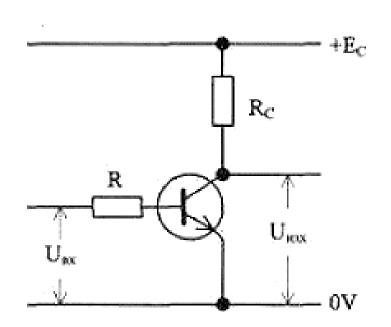
X ₁	X 2	Υ
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

Схема НЕ

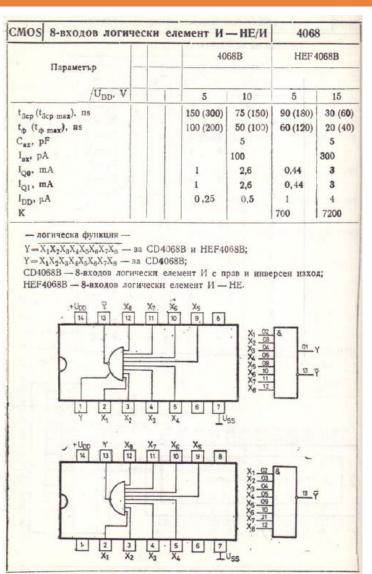
×	X
0	1
1	0

Принципна схема на логически елемент НЕ (инвертор)

Логически елементи и схеми ₅

Логическа	Опростено	УГО БДС EN	ANSI/IEEE
функция	означение	60617	S91-84
И (AND)	X_1 X_2 Y	X ₁ & Y	
ИЛИ (OR)	X_1 X_2 Y	X_1 Y X_2	
HE (NOT)	X-D-Y	$X \longrightarrow Y = \overline{X}$	

Въпроси?

